

Ковальова А.А., здобувач освіт 10 А класу
Івано-Франківський приватний заклад ліцей «ВС СКУЛ»
Клімковська С.І., директор, вчитель-методист,
Івано-Франківський приватний заклад ліцей «ВС СКУЛ»
Сисак М.М., кандидат філософських наук, старший вчитель,
Івано-Франківський приватний заклад ліцей «ВС СКУЛ»

ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Природні ресурси є ключовим фактором економічного розвитку держав, регіонів та окремих територій. У контексті євроінтеграції та трансформації ринкових відносин природно-ресурсний потенціал України набуває особливого значення, формуючи основу її економічних пріоритетів і забезпечуючи конкурентні переваги на світовому ринку.

У наукових джерелах термін «ресурс» тлумачиться як сукупність можливостей, засобів і резервів, доступних для використання тепер або в майбутньому [4]. В. Марченко визначає природні ресурси як сукупність природних багатств, придатних до освоєння з урахуванням сучасного рівня технологій та економічних умов [3]. В. Голян [4] акцентує увагу на семантичному багатозначенні терміна: ресурси розглядаються як поєднання сили, методології, ефективності та результативності, а також як індикатор, що характеризує їхню інтегровану ефективність. Ми підкреслюємо, що природні ресурси – це можливість залучення до економічного обігу тих елементів довкілля, які відповідають сучасному рівню продуктивних сил.

Інтенсивне використання природних ресурсів у другій половині ХХ століття, за масштабами та динамікою, стало безпрецедентним. На короткостроковій перспективі воно позитивно впливає на економічне зростання, що пояснюється в межах глобальних моделей економічної рівноваги, зокрема ГТАР. «Наприклад, Китай сьогодні контролює понад 70% світового виробництва важливих ресурсів — літію, міді, кобальту, алюмінію, а також більшість потужностей з переробки нікелю в Індонезії та кобальту в ДРК» [4, с.180].

Європейський Союз визначив 15 технологій майбутнього, необхідних для зеленої та цифрової трансформації, а також для зміцнення обороноздатності. Для їх реалізації потрібне стабільне постачання 34 видів стратегічно важливих ресурсів, з яких 20 є в Україні. «Це свідчить про вагомий потенціал держави у виробництві інноваційної техніки — від супутників і БПЛА до сонячних батарей і серверної інфраструктури» [1, с.83].

Стабільна система видобутку та раціонального використання природних ресурсів сприяє зміцненню промислової бази, що задовольняє потреби як промисловості, так і аграрного сектору. Вилучення та переробка корисних копалин забезпечує значні надходження до бюджету (понад 50%) і формує

базу для розвитку інших галузей [5]. Також це стимулює покращення умов праці, соціальної адаптації населення та підвищення рівня життя.

У найближчій перспективі ефективне застосування природного потенціалу може сприяти розвитку енергетичного, металургійного, хімічного, будівельного та інших міжгалузевих комплексів. Водночас це – ключовий чинник для зміцнення оборонного сектору, формування стратегічного резерву, розвитку військово-промислового комплексу й забезпечення національної безпеки.

Значна частина родовищ, зокрема літію й рідкоземельних металів, зосереджена на сході України. Завдяки використанню європейських геологічних даних, можна точно ідентифікувати ресурси по всій території країни [5]. За даними В. Марченка, природно-ресурсний потенціал України має регіональну специфіку:

- Сумська, Харківська, Полтавська області – основні регіони з видобутку природного газу;
- Дніпропетровська, Донецька, Луганська області – поклади кам'яного вугілля;
- Крим, Івано-Франківська область – значні запаси нафти й газу;
- Вінницька область – понад 1100 родовищ 30 видів корисних копалин, зокрема граніту, каоліну, торфу, флюориту;
- Закарпаття – поклади солей, бурого вугілля, алунітів, мінеральної сировини для будівництва та цементу [3, с.52].

Проте нині більшість природних ресурсів експортується у вигляді сировини з низькою доданою вартістю. Через брак сучасних промислових потужностей відсутнє глибоке перероблення. У зв'язку з цим Україна зацікавлена у співпраці з міжнародними інвесторами для створення нових виробництв, що забезпечить стале економічне зростання.

У підсумку, аналіз економічної ролі природних ресурсів в умовах децентралізації та кризових викликів виявляє потенціал для регіонального та загальнодержавного відновлення. Ефективне управління цим потенціалом сприятиме інтеграції України до європейського простору як рівноправного та надійного партнера.

Перелік використаних джерел

1. Аналіз політики для використання соціально-економічних переваг видобувних проектів в Україні / В. Тертичка, Г. Рябцев, С. Сапегін, О. Берданова. К.: ПП НТЦ «Псіхея», 2015. 83 с.
2. Голян, В. А. Плата за природні ресурси в умовах децентралізації: інвестиційний аспект. Інвестиції: практика та досвід. К.: «ФoРум», 2016. № 7. С. 7-16.
3. Марченко В. М. Корисні копалини України як чинник відновлення зростання економіки та розвитку регіонів. Економічний вісник Донбасу. Д.: «Розвиток», 2015. № 2. С. 51-65.
4. Engen O. The Development of the Norwegian Petroleum Innovation System: a Historical Overview. Fagerberg J., Mowery D., Verspagen B., eds.

Innovation, Path Dependency and Policy. The Norwegian Case. Oxford, Oxford University Press, 2009, p. 179-207.

5. Pol E., Carroll E., Robertson P. A New Typology for Economic Sectors with a View to Policy Implications. Economics of Innovations and New Technology, 2002, vol. 11, no. 1, p. 61-76.

УДК 351.72:004.738.5

Кожухівський О. В., аспірант кафедри обліку і оподаткування,
Вінницький національний аграрний університет

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровою трансформацією практично всіх сфер життєдіяльності, і сфера публічних закупівель не є винятком. В умовах глобальної інформатизації та активного впровадження цифрових технологій, державні закупівлі переживають якісні зміни, що зумовлюють необхідність глибокого осмислення актуальних тенденцій їхнього розвитку. Цифровізація відкриває нові можливості для оптимізації закупівельних процесів, підвищення їхньої прозорості, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів та розширення участі бізнесу [1].

Цифровізація економіки вимагає принципово нових підходів до ведення закупівельної діяльності та управління нею. З метою покращення та модернізації процесу державних закупівель, забезпечення прозорості та боротьби з корупцією в цій сфері у 2016 році в Україні була впроваджена електронна система публічних закупівель «ProZorro». На момент її запровадження вона являла собою унікальний проєкт і досвід не лише для України, але й для багатьох інших країн світу [2, с. 68].

Однією з найбільш очевидних та вагомих тенденцій розвитку публічних закупівель в умовах цифровізації є подальша інтеграція та всебічний розвиток електронних торговельних майданчиків (далі – ЕТМ). ЕТМ стали не просто платформами для оголошення тендерів, а перетворилися на багатофункціональні системи, що охоплюють практично весь цикл закупівлі – від планування до укладання договору та навіть контролю його виконання. Майбутній розвиток ЕТМ передбачає розширення їхнього функціоналу за рахунок інтеграції з іншими державними реєстрами та інформаційними системами, такими як бази даних юридичних осіб, реєстри майнових прав, системи електронного документообігу. Це дозволить автоматизувати перевірку контрагентів, спростити обмін документами та підвищити загальну ефективність процесу. Крім того, очікується зростання зручності та інтуїтивності інтерфейсів ЕТМ, що сприятиме залученню більшої кількості учасників, особливо представників малого та середнього бізнесу.